

Voorstelling pedagogische begeleidingsdiensten

Vlaams Parlement

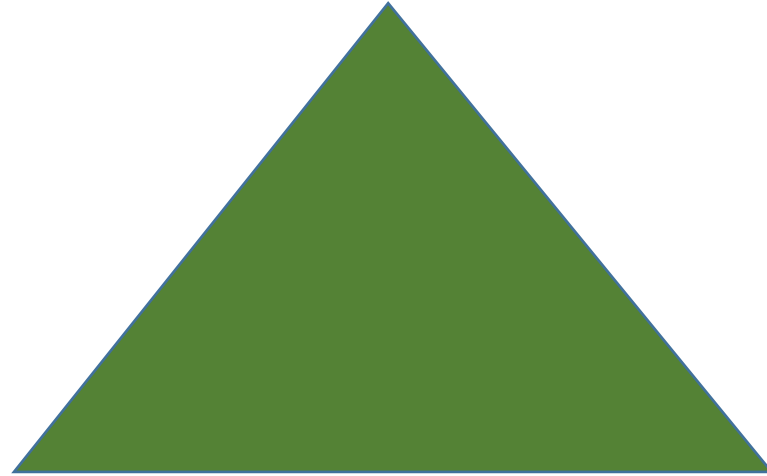
30 maart 2017

Decretale uitgangspunten (1): de kwaliteitsdriehoek

Kwaliteitsvol onderwijs garanderen = SAMENSPEL

School

verantwoordelijke en eigenaar van de eigen kwaliteit

Inspectie

kwaliteitstoezicht

**Pedagogische
begeleiding**

ondersteuning
'school'

Decretale uitgangspunten (2): netgebonden organisatie

- In het verlengde van de grondwettelijke vrijheid van onderwijs
- Vertrekken van de netgebonden visie op begeleiden
- Aansluiten bij en ondersteunen van pedagogisch/agogisch project van elke instelling

➤ Begeleiden is nooit neutraal

- vanuit het eigen mens- en wereldbeeld van de organisatie
- binnen het opvoedingsproject van een school

Deel 1

Decretale opdrachten Kwaliteitskader

Wat doen we voor de scholen?

Decretale opdrachten

- Ondersteunen bij de realisatie van hun pedagogisch project
- Ondersteunen bij hun ontwikkeling als professioneel lerende organisatie door:
 - ondersteunen van lerende netwerken
 - versterken van de competenties van leraren (met aandacht voor onderwijs aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften)
 - vormen van leidinggevenden en startende leraren
 - versterken van beleidsvoerend vermogen
 - ondersteunen van de eigen kwaliteitsontwikkeling

Wat doen we voor de scholen?

Decretale opdrachten

Wat?

- Opvolgen na doorlichting
- Onderwijsinnovaties introduceren, stimuleren en ondersteunen
- Nascholing aanreiken
- Deelnemen aan extern overleg over onderwijskwaliteit
- Deelnemen aan onderzoek en projecten van de Vlaamse regering

Bijkomende opdrachten:

- Extra ondersteuning in het volwassenen-onderwijs
- M-decreet, taalbeleid
- Engagementsverklaringen

Eigen begeleidingsprioriteiten

Wat?

Elke begeleidingsdienst:

- Eigen plan voor periode van drie jaar => 2015-2018
- vanuit de eigen visie op begeleiden en het eigen pedagogisch project
- in opvolging van de decretale opdrachten

Kwaliteitsvol werken

- Jaarlijks beleidsgericht verslag van activiteiten aan de overheid
- Tegelijk kwaliteitsinstrument voor de eigen werking: zelfreflectie

Kwaliteitstoezicht op de PBD

- Eerste evaluatie door commissie Monard (2014)

Vaststellingen → aanbevelingen

- Hervisiting (2018)

Opvolging aanbevelingen

- Focus op het verhogen van de inzet van begeleiders op de werkvloer & prioritaire aandacht voor de klaspraktijk
- Aandacht voor starters
- Samenwerking versterken
- Afstemmen nascholing en begeleiding
- Optimalisering interne werking

Omkadering

Opdrachten uit kwaliteitsdecreet

Open enveloppe: 0,5 pedagogisch adviseur per 350 personeelsleden
(2016-2017: 194 pedagogisch adviseurs)

Gesloten enveloppe: 150,5 detacheringen, verdeeld volgens aandeel

Bijkomende opdrachten

Aanvullende middelen: competentiebegeleiders, taalbegeleiders

Detacheringen voor de 'projecten van de minister': o.a. taal en kansen

Deel 2 De werking in beeld

POV Onderwijs @POV_onderwijs · 30 nov. 2016

Jaarverslag @POV_onderwijs is klaar! Het mag er zijn, al zeggen we het zelf #begeleiding

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

nabijheid

zorg

innovatie

Intake
 $1 + 1 = 3$

schoolbesturen

Team
expertise-model

Nabijheid

Diversiteit
Ondersteuningsconcepten
Vraag & aanbod

96 % bereik
kernteams
vakgroepen

Zorg voor startende leraren

Starterscafé - Coachcafés

1 groep startende leraren
2 groepen coaches
1 pilootschool (schoolteam)

‘Zorg voor álle leerlingen

Brede basiszorg & differentiatie

16 secundaire scholen
Casussen - 5 scholen

Zorg

Zorg voor leraren

PAV

vakwerkgroepen vs. netwerken

Praktijk

wordt structureel uitgebouwd

Zorg voor directie

Coaching

Innovatie

CLIL TSO/BSO

74 CLIL-leraren

2/3 directies SO/DBSO - 100% directieteams CVO's
Pilotproject: 5 scholen en centra

Praktijkonderzoek

Opstart - NT2

Eigenheid GO! bepaalt werking PBD

Organisatie en bestuur: BDGO

Missie: PPGO!

GO! – bestuur en organisatiestructuur

- Kwaliteitsdecreet: rollen KZ
- BDGO: 3 bestuursniveaus, verantwoordelijkheden inzake KZ
- PBD GO!: aanbodsturing en vraagsturing, gezamenlijke verantwoordelijkheid
- Sterke schoolnabijheid: regioadviseurs en clusterwerking - IAO
- Centrale ondersteuningsteams: kenniscentrum , clusteroverstijgende specialisten en administratief/logistieke ondersteuning
- PBD GO!: proactief, efficiënt en coherent

Casus: R-OK

■ Beleidsvoorbereiding:

- Vertegenwoordiging Stuurgroep R-OK
- Interne participatieorganen – draagvlak en betrokkenheid
- Gebruik verschillende communicatiekanalen om te mobiliseren voor deelname GO! in focusgroepen
- Betrokkenheid Raad GO!

■ Implementatie:

- Breed informeren (getrapt en geschakeld): intern PBD, fora als coördinatieraad AD's, structureel overleg met coördinerend directeurs, nieuwsbrief
- Sensibilisering: structureel overleg met coördinerend directeurs – gezamenlijke toelichting door PBD/CODI aan SGE/college van directeurs, terugkoppeling aan doorwerkdagen (ook ervaring met try-outs)
- Co-creëren: input uit werkoverleg met CODI/DICO wordt gebruikt om materiaal te ontwikkelen (kijkwijzers – OK en PPGO)
- Ondersteunen: via combinatie van speerpunten, thema's en aanpak
- Opvolgen: effecten in volgend 3BP

Casus: opvolging doorlichting

- Procedure opvolging doorlichting
 - Advies 2: beleidskeuze Raad GO! – altijd begeleiding (aanstiptijst)
 - Advies 3: intense samenwerking (knipperlicht procedure)
 - Bereik = maximaal
- Analyse doorlichtingsverslagen
 - Goede praktijk cf. visitatie
 - Globale continue analyse adviezen per focus/vak/leergebied:
 - terugkoppeling aan bestuur: Raad GO! en meso-niveau
 - gebruikt als beleidsinput en richting gevend voor begeleidingsaanbod (trajecten techniek, trajecten muvo ...)
- Onderwijsspiegel
 - Aanvullende elementen

GO! - Pedagogisch project

- Eén, vernieuwd pedagogisch project: participatief traject, ondertekening start schooljaar door alle scholen en teams – contextuele vertaling maar sterke stam – sturing aan visie en strategie
- Kwaliteitsdecreet: scholen ondersteunen in realiseren pedagogisch traject
- PBD GO!
 - Intern: onthaalbeleid, professionalisering, begeleidingsfilosofie
 - Visie en materiaalontwikkeling: leerplannen, kijkwijzers, waardenboek, methodiek, burgerschapsbooster, leerlijn burgerschap ...
 - Professionaliseringsaanbod: directieopleiding, ZOCO-opleiding
 - Professionaliseringsaanbod leerkrachten/teams: waarden
 - Begeleidingstrajecten: visie/schoolontwikkeling

Casus: Vluchtelingen - OKAN

- Vluchtelingencrisis: focus bestaande personeelsinzet/speerpunt taal 3BP
- Versterking bestaande werking :
 - Specialisatie inzake de doelgroep AN
 - Ondersteuning nieuwe onthaalklassen (BaO & SO)
 - Vernieuwde visie op onthaalonderwijs (BaO & SO)
 - Analyse vernieuwde populatie AN (SO) + ontwikkeling nieuw materiaal (SO)
 - NBM
 - PI ism Solentra, Rode Kruis, Vluchtelingenwerk Vlaanderen
 - Analfabeten
 - Ontwikkeling servicedocument alfabetisering voor officieel onderwijs
 - Liaison/makelaarsfunctie met andere organisaties met oog op samenwerking en opstart gezamenlijke projecten
- Gebruik Onderwijsspiegel 2016
 - PI/VT ontwikkeling voor vervolgschoolcoaches
- Samenwerking met andere centrale diensten GO!
 - Website en brochure 'Omgaan met ... anderstalige nieuwkomers op school'

Casus: actief burgerschap

■ Vooraf

- Studiedagen en afzonderlijke sessies: 'moeilijk bespreekbare thema's', evolutieleer, ondersteuning in afzonderlijke scholen

■ Parijs

- Crisisoverleg en informatiedoorstroming
- Website (terreurdreiging)
- Ontwikkeling vormingstraject (mix eigen expertise + makelaarsrol)

■ Brussel

- Structurele verankering
 - Vormingssessie voor alle SGR/cvd's (start + modules)
 - Uitbouw vormingstraject voor sleutelfiguren schoolniveau (BaO en SO)

■ Verder

- Actief burgerschap: booster (leerlingen/leerkrachten), leerlijn (vrije ruimte), ondersteuning verankerd in elke cluster

Enkele krachtlijnen van onze werking

- in kort bestek
- illustratief / exemplarisch
- spiegel / samenhang

bron: jaarverslag 2015 – 2016

1. (bijna) alle scholen bereiken, schoolnabij werken en maatwerk leveren

bereik

- anno 2015-2016: gem. 84%
- ambitie: 100%

ankerfiguur

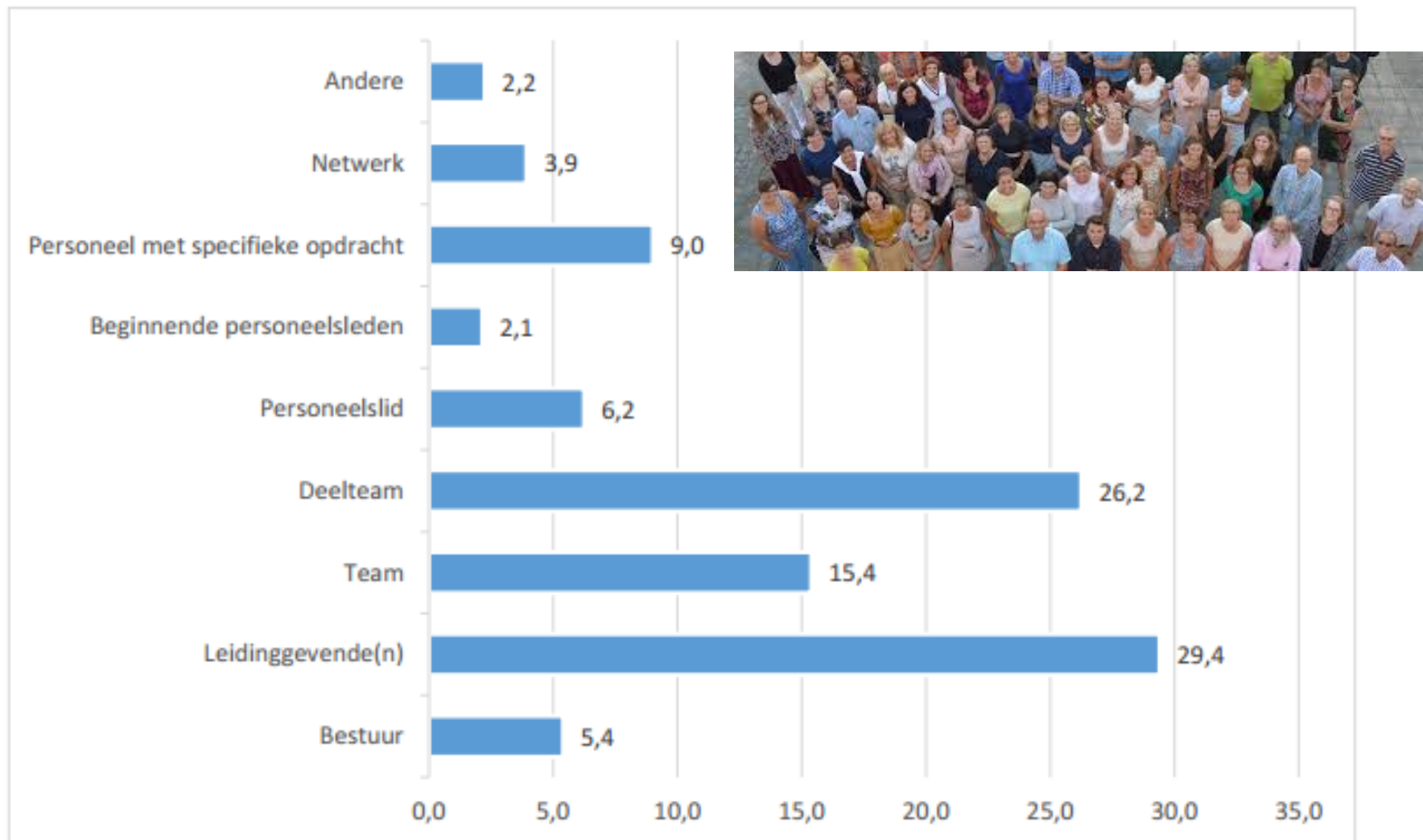
- continuïteit
- vertrouwen
- coördinatie
- draaischijf
- antenne
- vinger-aan-de-pols

maatwerk

- lokale context
- laagdrempelig
- vraagsturing
- gericht aanbod

2. Begeleiden (met effect) op de klasvloer

Figuur 4 Contacten PBD verdeeld per doelgroep (%)

2. Begeleiden (met effect) op de klasvloer

1-op-1

- haalbaar?
- wenselijk?

JA / natuurlijk / maar / indien
overleg – inbedding - transfer

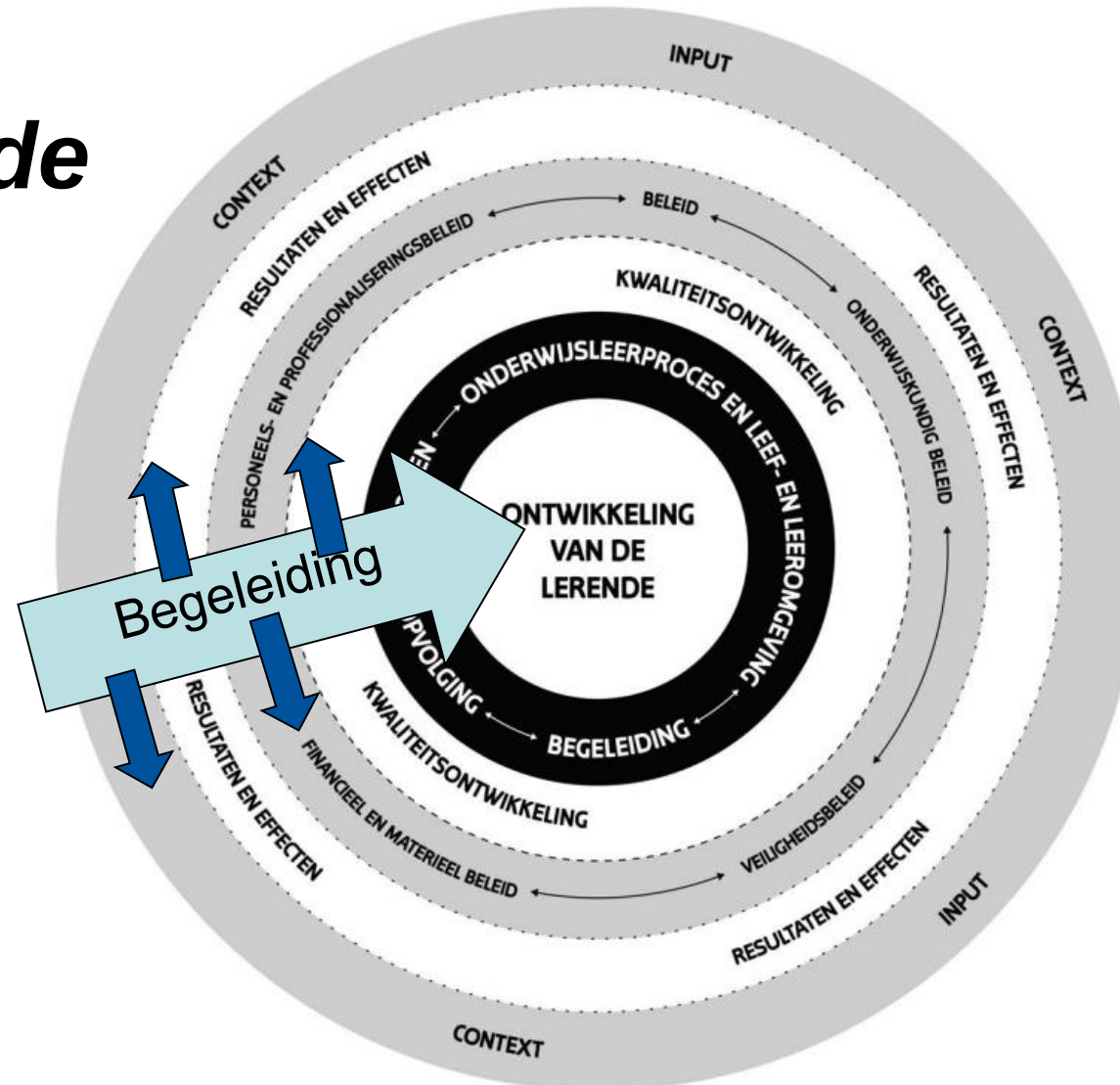
1-op-meer (meer-op-meer)

- capaciteit/expertise optimaal inzetten
- focus kiezen
- samen leren

2. Begeleiden (met effect) op de klasvloer

*de lerende
centraal*

2. Begeleiden (met effect) op de klasvloer

begeleiding is (fijnmazige) ketenzorg

	begeleiding op vraag/ Maat	netwerken Intervisies (aanbod gestuurd)	nascholing	materialen Instrumenten	info	
leraar (klas)						
(sub)teams						
Middenkaders, personeel met specifieke opdracht						
leiding- gevenden						
besturen						

interne visie-ontwikkeling/organisatie/ondersteuning/professionalisering

2. Begeleiden (met effect) op de klasvloer: vb implementatie M-decreet

	begeleiding op vraag/ Maatwerk	netwerken Intervisies (aanbod gestuurd)	nascholing	materialen Instrumenten	info	
leraar (klas)	Nav spec. ond. behoefte leerling(en), noden lkn	Zorgcontact-dagen (regionaal, thematisch)		Zorgschema, M-cirkel, Mini-wijzers, observatie- instrumenten, kwaliteitskaarten ...	E/magazines, website	
(sub)teams	Nav spec. ond. behoefte leerling(en), noden team Ondersteuning klassenraad, overleg zorgteam/kernteam	Zorgcontact-dagen (regionaal, thematisch) Belevingsdag M (so)	Expeditie M (PNA), zorgzame didactiek, differentiatie, Zin in M?, HGW, coöperatief leren, co-teaching, Nieuwe Autoriteit ...	Instrument zorgscreening	E/magazines, website	
Middenkaders/personeel met specifieke opdracht	Nav spec. ond. behoefte leerling(en), noden lkn	Netwerken zoco's (regionaal, thematisch) Netwerken buo Netwerken LO	Vorming rond coaching, Nieuwe Autoriteit	Zorgschema, M-cirkel, Mini-wijzers, observatie- instrumenten, kwaliteitskaarten ...	E/magazines, websites	
leidinggevend	Nav spec. noden team ...	Zorgcontact-dagen (regionaal, thematisch)		zorgscreening, documenten op maat ifv beleidsvoerend vermogen (rond zorg)	Ontmoetingen directies, Extranet, E/magazines	
Besturen					Extranet, E/magazines	

(interne) visie-ontwikkeling/overleg/ondersteuning/professionalisering ...

3. Directies prioritaire doelgroep

vernieuwing directieopleiding

- **planmatig – evidence based**
 - verkenning (2015-2016)
 - ontwikkeling (2016-2017)
 - uitrol (sept. 2017)
- 6 speerpunten > ***professionaliseringscontinuüm***
 - **OP-start:** ‘pre-service’ (breed toegankelijk)
 - **TOP-start:** beginnende directeur > intensieve begeleiding
 - **TOP-route:** professionalisering over volledige loopbaan

Opleidingsnoden

	Algemeen	BaO	SO	DKO	Starters
Onderwijskwaliteit	69,3	71,2			
Datageletterdheid	45,7	46,3	87,6	48,7	69,7
Geïntegreerd beleid	57,6	58,8	68,7	28,2	53,2
Visie ontwikkelen	44,3	45,6	68,8	43,6	73,4
Medewerkers verenigen	45,1	46,3	40,7	51,3	58,3
Omgaan met	41,6	43,6	43,8	48,8	49,4
	30,7	30,7	43,7	28,2	48,1
	44,3	43,2	46,9	23	46,9
	53,3	53,3	59,4	28,2	58,2
	10,9	31,9	68,8	35,9	59,5
	3,9	34,3	34,4	15,4	32,9
	10,0	55,6	31,2	28,2	36,7
	10,0	40,5	56,3	28,2	64,5
		23,3	56,2	33,4	45,5
			37,5	30,8	30,3
		63,8	53,2	38,5	
		50,2	71,9		74,7
		25,7	37,6	38,4	59,5
		26	21,9	25,6	41,8
		41,3	56,3	17,9	26,6
		30,7	37,5	48,7	63,3
	51		15,4		20,7
					1

Timing

	Voor	Tijdens eerste jaren	Later	Voor en tijdens	Nooit
Onderwijskwaliteit	10,3	38,7	28,1	22,3	0,6
Datageletterdheid	13,8	35,2	32,6	16,7	1,7
Geïntegreerd beleid	13	50,1	14,7	21,9	0,3
Visie ontwikkelen	18,4	44,7	13,5	18,4	1,2
Medewerkers verenigen	10,7	46,7	23,3	23,1	0,9
Omgaan met weerstand	35,7	29,7	10,7	15	0,9
Organisatiestructuur en -cultuur	30,3	36,6	17,3	21,3	0
Participatief & responsief beleid	17,6	40,1	21	20,5	1,2
Innovatieve en lerende organisatie	12,1	30,5	35,7	18,4	2,6
Samenwerkingsverbanden uitwerken	7,8	27,4	43,8	28,2	0,3
Transparant communiceren	30	34,3	7,2	30,8	0,6
Onderwijskundig beleid (leren)	14,7	34,9	19	22,5	1,4
Personeelsbeleid	9,8	40,1	26,2	15	2,9
Aanwervingsbeleid	11	30,5	40,6	29,4	0,1
Begeleiden, ondersteunen en evalueren van lkr'en	16,1	37,8	16,1	23,3	0,4
Professionaliseringsbeleid	8,1	36,9	31,4	17,3	0,2
Financieel en materieel beleid	23,1	33,4	22,2	19,8	0,2
Veilige leer- en werkomgeving	10,6	27,3	39,4	24,7	0,2
Regelgeving	42,5	22,4	8,9	24,7	0,2
Persoonlijke leiderschapstijl	18,7	37,6	17	31	0,2
Omgaan met tijd en stress	24,1	33	8,9		

OK
ONDERWIJS
KWALITEIT

Samen zorgen we ervoor

4. Begeleiding na doorlichting

Registratiesysteem: **19%** van
(geregistreeerde) contacten

remediëring als preventie?

- begeleiden als contract
- engagement
- strak plan
- teamwerk
- strikte opvolging
- van 3 - 2 naar 1

hefboom, duurzaam effect!

Vlaamse overheid   ONDERWIJSINSPECTIE
OOG VOOR KWALITEIT

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Lagere School - Koningin Astridschool te LAKEN

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Pedagogisch geheel	45931-3764
Instellingsnummer	3764
Instelling	Gemeentelijke Lagere School - Koningin Astridschool
Directeur	Nadine BRACKE
Adres	Mutsaardlaan 69 - 1020 LAKEN
Telefoon	02-260.11.55
Fax	02-260.11.58
E-mail	nadine.bracke@brunette.brucity.be
Website	www.koninginastridschool.be
Bestuur van de instelling	Stad Brussel - Dep. Openbaar Onderwijs
Adres	Anspachlaan 6 - 1000 BRUSSEL-STAD
Scholengemeenschap	Basisonderwijs Brussel
Adres	Louis Wittouckstraat 46 - 1020 LAKEN
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding van de Vlaamse
Adres	Gemeenschapscommissie Brussel
	Technologiestraat 1 - 1082 SINT-AGATHA-BERCHEM
Dagen van het doorlichtingsbezoek	17-02-2014, 18-02-2014, 20-02-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	20-02-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	28-03-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Barbara LECOQ
Teamleden	Ann BRYN, Mieke DEVLIEGER

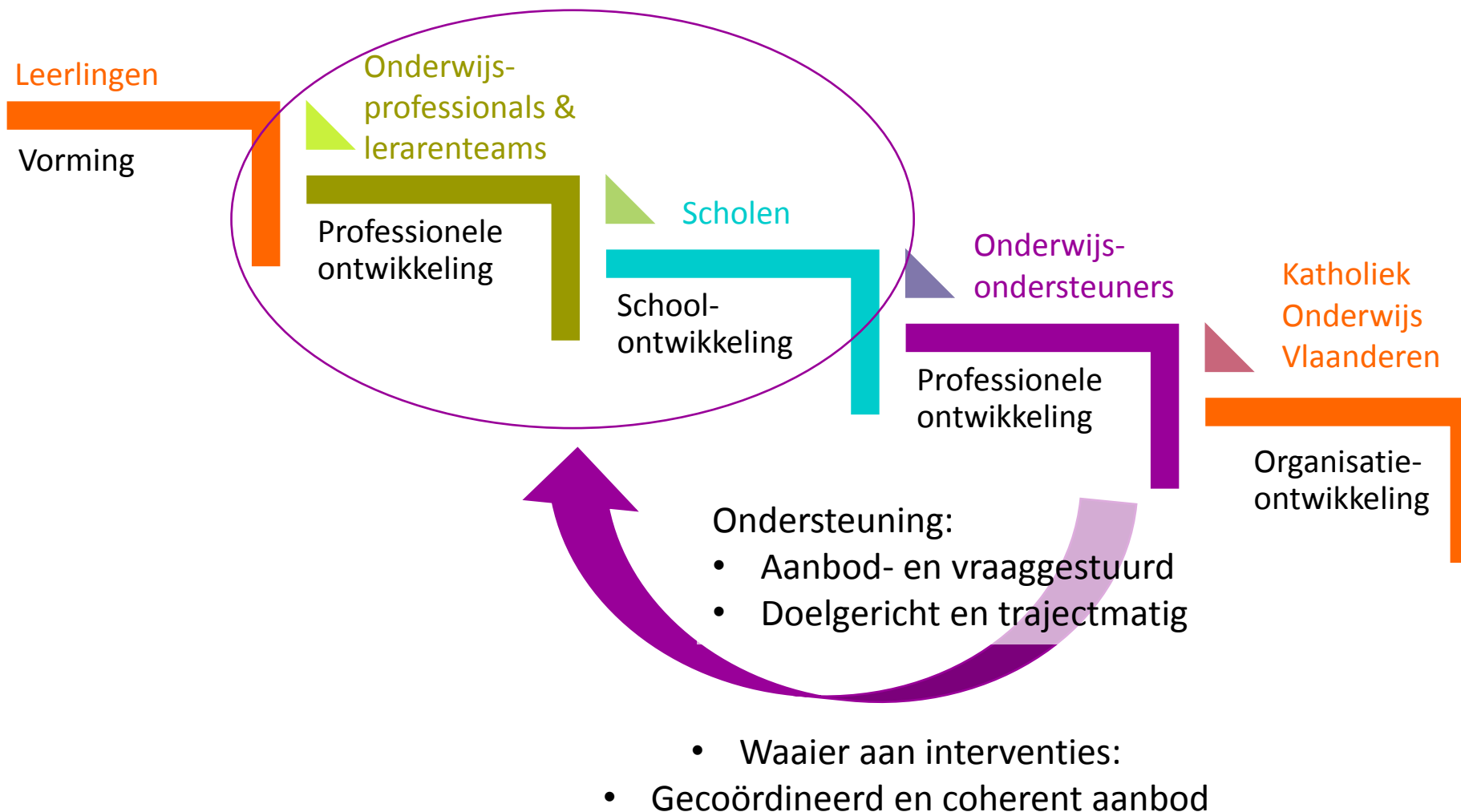
De visie op vorming in
de Katholieke dialogeschool

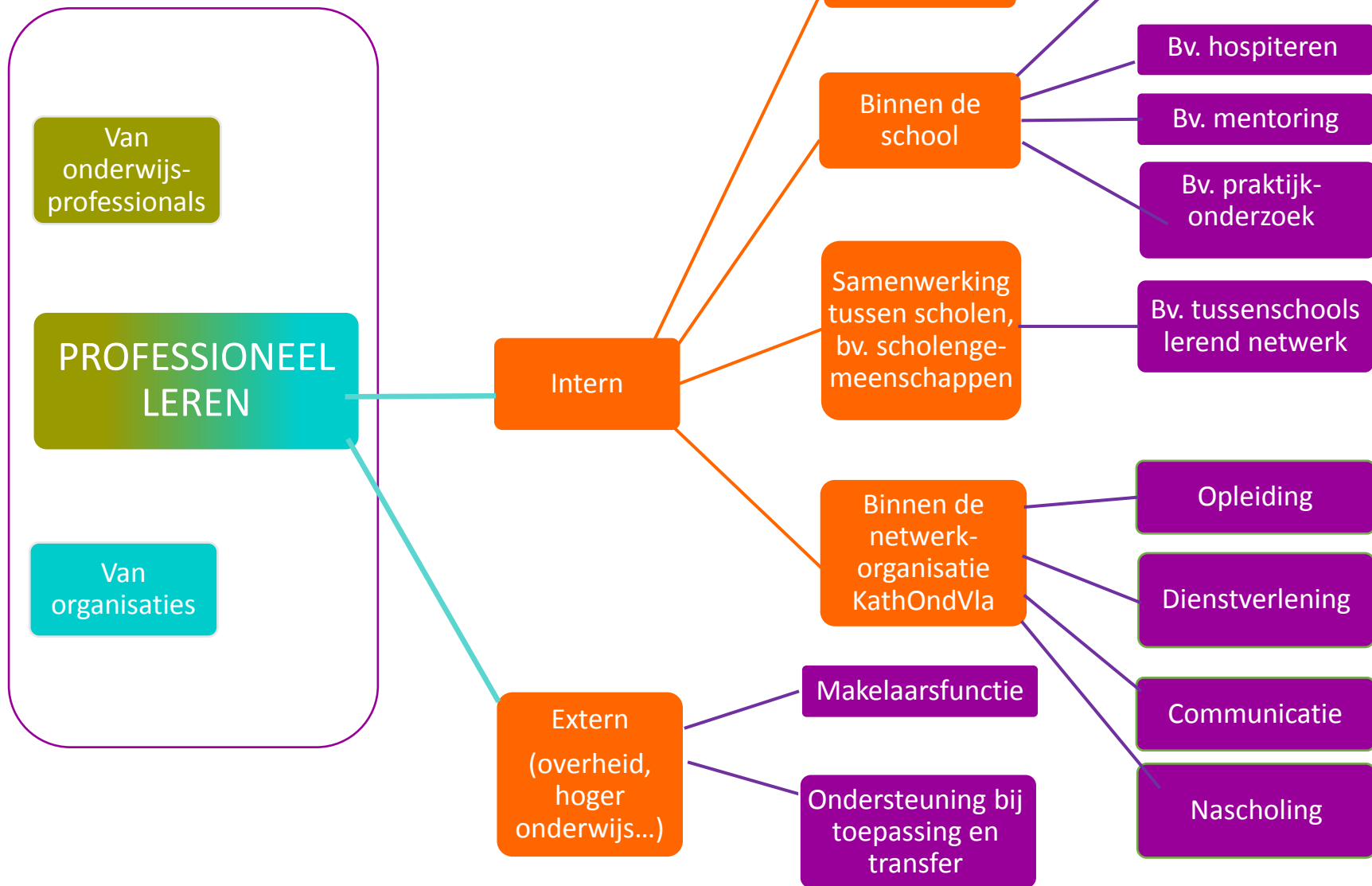

bepaalt onze visie op
begeleiden

De professionaliseringstrap: Leren⁵ en ondersteuning van leren

Ondersteuning taalbeleid

- Niveauoverstijgend (35%-norm: SES-kenmerken)
- 875 scholen benaderd > 500 scholen worden begeleid (januari 2017)

Taalvaardigheid & -
evaluatie

Schooltaal
taalgericht vakonderwijs
instructietaal

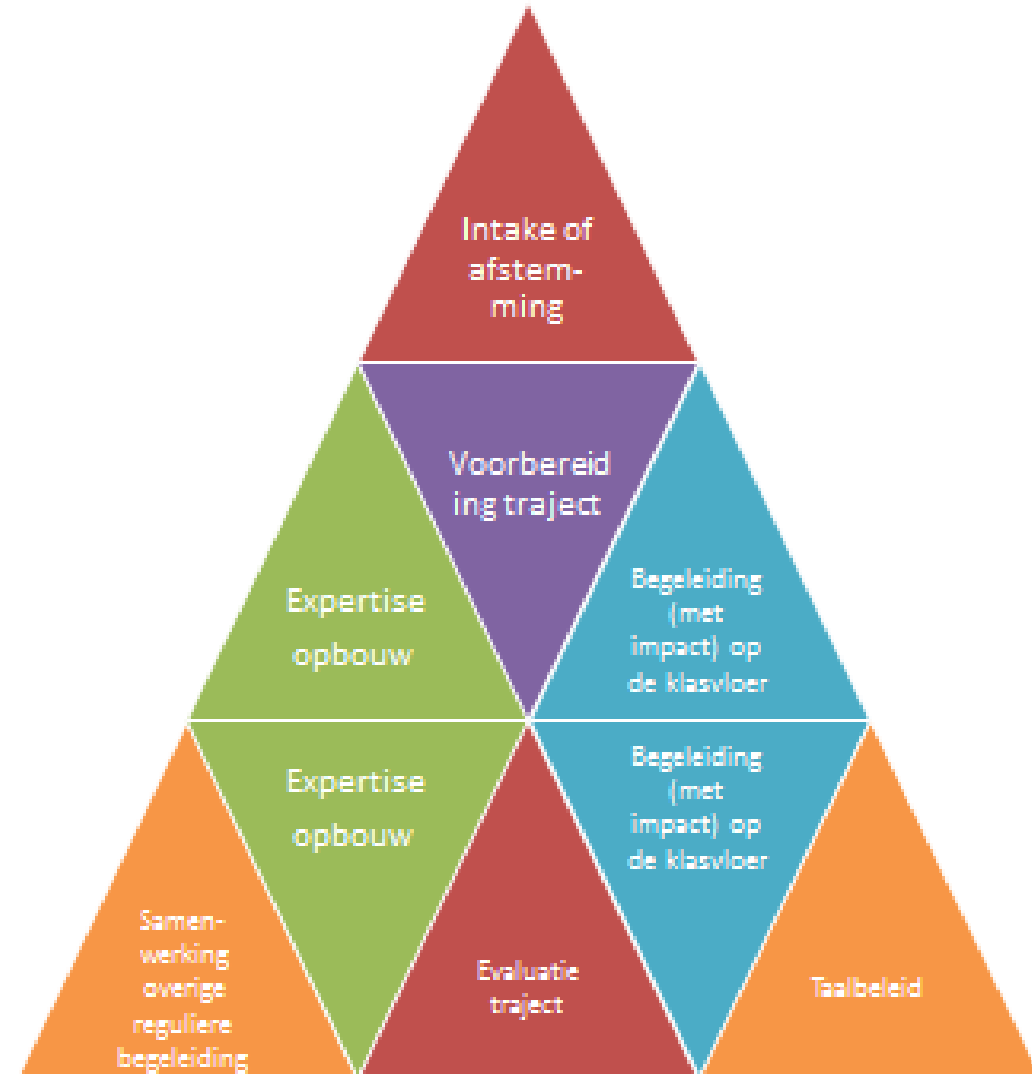
Overgang
onderwijsniveaus
taalscreening
taaltraject en taalbad

Meertaligheid

Taalbeleid

Ondersteuning taalbeleid

- Intensief ondersteuningstraject mogelijk: 7-8 interventies
- Ondersteuning met impact tot op de klasvloer (directies, kernteams, leraren, lerarenteams, vakwerkgroepen)

Ondersteuning radicalisering

Maatschappelijke context (wendbaarheid van de pbd)

Visie op gelijke kansen en diversiteit binnen ons pedagogisch project
=> concrete begeleidingsinitiatieven

Visieontwikkeling

- Vertaling van maatschappelijke inzichten naar pedagogisch-didactische inzichten:
 - Toetsing van die inzichten aan het concept katholieke dialoogschool
 - Ontwikkeling van de eigenlijke visie: radicalisering, polarisering en identiteitsontwikkeling
- Visieteksten
- Alle info ter beschikking op de website

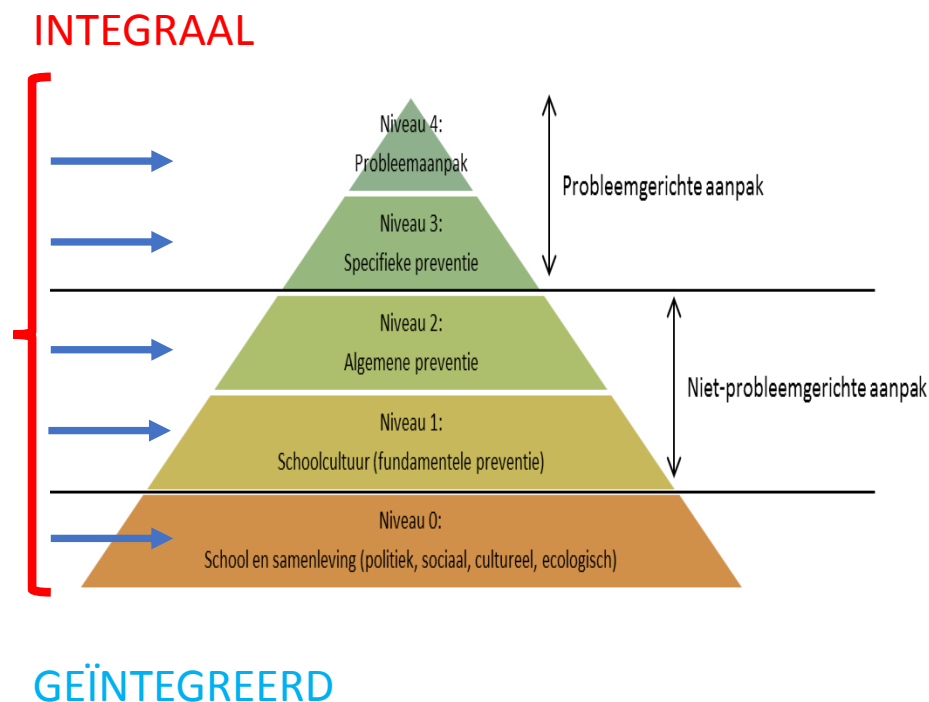
Ondersteuning radicalisering

Ondersteuning op de werkvloer door pedagogische begeleiders

Voor scholen op alle niveau van de preventiepiramide:

- In noodsituaties (bezorgdheid naar bepaalde leerlingen toe)
 - Specifieke ondersteuning (moeilijke gesprekken)
 - Algemene preventie
 - Brede ondersteuning van scholen die aan de schoolcultuur willen werken
- + Nascholingsproject 'Verbindend schoolklimaat' om scholen heel breed te versterken

Andere groepen op hun vraag

Ondersteuning radicalisering

Uitdagingen:

- Scholen alert maken en overtuigen van de noodzaak aan een integraal preventief beleid in het kader van katholieke dialogeschool
- Breed informeren
- Onszelf permanent scholen en professionaliseren

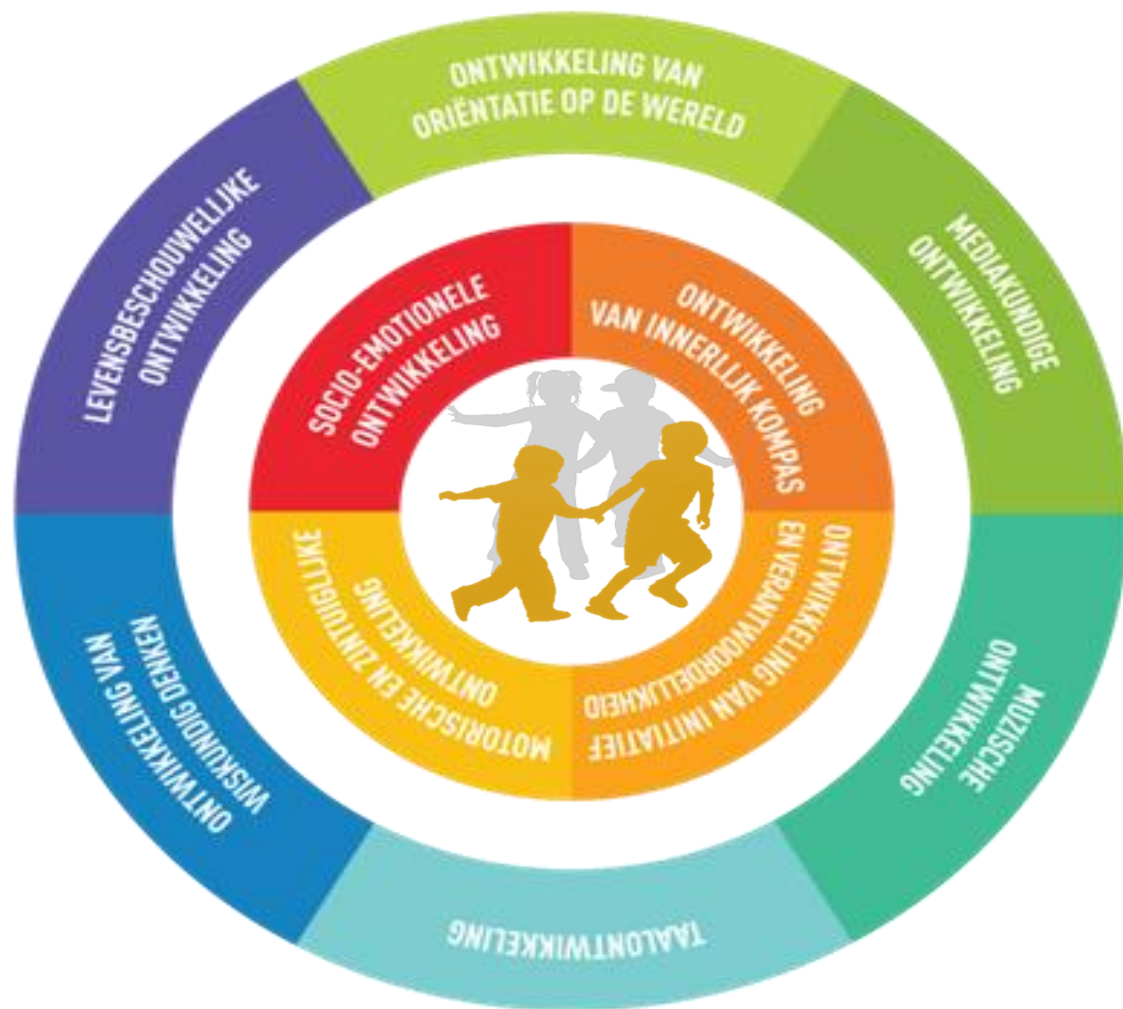
Ontstaan

- In opvolging van vragen vanuit het veld
- Vanuit onze eigen visie op vorming
- Met grote betrokkenheid van alle onderwijsactoren (sterk ingezet op consultatie i.f.v. gedragenheid en wetenschappelijke onderbouwing)

Nieuw concept

- Gemeenschappelijk voor bao en buo
- Eigenaarschap bij de school zelf en link naar eigen opvoedingsproject
- Ruimte creëren (sober maar duidelijk!) en meesterschap erkennen
- Geïntegreerd project (bv. van ROK en M-decreet)

Implementatie in fasen om schoolteams (directeurs, leerkrachten...) maximaal te ondersteunen:

1. Informeren en sensibiliseren (van alle actoren)
2. Proeftuinen
3. Tandem begeleiding en nascholing met o.a. lerende netwerken

Daarbij ondersteunend materiaal ontwikkeld: webapplicatie, leergemeenschappen op de sociale media, evaluatie-instrument, kwaliteitsontwikkeling...

Deel 3 Kwaliteit in dialoog

Samenwerking vanuit eigen sterktes

- taalbeleid
- inclusiever onderwijs
- volwassenenonderwijs
- werkgroep effectiviteit

- ✓ Expertisedeling
- ✓ Gezamenlijke vorming
- ✓ Conceptontwikkeling
- ✓ Efficiëntiewinst

Deel 4

Onze
verwachtingen

Onze verwachtingen

- Op onderbouwde manier rollen afbakenen en partnerschap tussen alle actoren invullen
 - Verder bouwen op de resultaten van de visitatiecyclus PBD
 - De impact van inspectie 2.0 met aandacht opvolgen
 - Vanuit onderscheiden rollen vorm en invulling geven aan overleg inspectie – begeleiding
- De PBD verankeren als partner in de ‘andere’ kwaliteitsdriehoeken
 - Professionalisering: lerarenopleiding – (stage)school – PBD
 - Onderwijsonderzoek: hoger onderwijs – school – PBD

Onze verwachtingen

- De diversiteit van de huidige werking en structuur op maat van de verschillende onderwijsverstrekkers als sterkte benutten
 - Nabijheid en bereik bovenaan de gedeelde agenda
 - Aansluiting bij pedagogische projecten van de instellingen
 - Evenwicht houden tussen wendbaarheid, innovatie en duurzaamheid
 - Focus en prioriteiten